

Notat

28. juni 2007
IS, TRE
J.nr. 131-46

Bemærkninger til analyse af selvejende institutioners indkøb

Besparelserne betyder færre penge til undervisning

Det er blevet fremført, at indkøbsbesparelserne på de selvejende institutioner kan komme til at betyde færre penge til undervisning.

*

Hertil bemærkes, at indkøbsbesparelserne er beregnet på baggrund af de selvejende institutioners egne oplyste tal. I forbindelse med analysen af de selvejende institutioners indkøb har Deloitte gennemført 25 dybdegående interviews og en bred spørgeskemaundersøgelse, som er sendt til de selvejende institutioner, der er omfattet af analysen. Der er herigennem opnået en samlet dækningsgrad på 60 pct. af de omfattede selvejende institutioner.

De selvejende institutioner har oplyst deres forbrug på de fire indkøbsområder omfattet af første fase af indkøbsprogrammet og prispunkter for en række varer, matchende de statslige indkøbsaftaler. På denne baggrund er der opregnet et besparelspotentiale for 11 selvejende sektorer. Der er derfor ingen grund til at forvente, at de selvejende institutioner under ét ikke kan realisere det forudsatte effektiviseringspotentiale.

Det er herudover besluttet, at mere end én fjerdel af det identificerede effektiviseringspotentiale skal forblive hos de selvejende institutioner, svarende til 57 mio. kr. i 2008 stigende til 73 mio. kr. i 2010.

Nogle institutioner skal skære ned

Det er blevet fremført, at indkøbsbesparelserne for den enkelte institution kan betyde, at institutionen er nødsaget til at foretage nedskæringer.

*

Hertil bemærkes, at opregningen af effektiviseringspotentialet er foretaget for hver enkelt selvejende sektor. Effektiviseringspotentialet for de enkelte sektorer afspejler således sektorens tidligere indkøbseffektivitet.

Indkøbseffektiviseringerne udmøntes på uddannelsesområdet ved at korrigere undervisnings- og fællesudgiftstaxametrene for de enkelte sektorer. Indkøbseffektiviseringerne udmøntes derfor på de enkelte institutioner efter samme principper som tildelingen af deres tilskud gennem taxametrene for de respektive sektorer.

Dette betyder, at der kan være afvigelser fra institution til institution inden for den enkelte sektor, idet besparelserne – i lighed med taxameterstyringen – er fastsat ud fra gennemsnitsbetragtninger inden for den respektive sektor.

Der kan således være institutioner, som oplever en større eller mindre besparelse i forhold til deres faktiske indkøb i det enkelte år. Ligesom der kan være institutioner, som får et større eller mindre taxameter i forhold til det enkelte års behov.

Det er et grundlæggende princip, at der ikke tages højde for sådanne forskelle i styringen af institutionerne.

Indkøbsaftalerne betyder, at institutionerne skal købe dårligere varer

Det er blevet fremført, at den eneste måde, hvorpå de selvejende institutioner kan opnå de udmeldte besparelser, er ved at købe varer af en dårligere kvalitet, end de hidtil har gjort.

*

Hertil bemærkes, at Rigsrevisor i 2006 konstaterede, at staten ikke køber ind under tilstrækkelig hensyntagen til sparsommelighed. Rigsrevisionen konkluderede, at staten kunne spare mange penge ved at standardisere, forpligte og koordinere indkøbet.

Statens indkøbsaftaler handler således ikke kun om at købe billigere varer – men også de rigtige varer. De varer, som indgår på de statslige indkøbsaftaler, er fastsat ved inddragelse af en statslig ekspertbrugergruppe og eksterne eksperter, og lever op til bl.a. stramme ergonomiske og arbejdsmiljøkrav. Der er således ikke tale om en lav kvalitet, hverken ergonomisk eller funktionelt.

Det skal samtidig bemærkes, at der i betydeligt omfang er tale om anerkendte mærkevarer. På PC-området er det f.eks. Dell, Lenovo og Hewlett-Packard og på kontormaskineområdet er det Xerox og Hewlett-Packard.

Det er dog fortsat op til de enkelte institutioner at prioritere inden for deres rammer, hvorledes de vil bruge deres bevillinger, i overensstemmelse med Fødevareforligets aftale om, at det skal være frivilligt for de selvejende institutioner at anvende de statslige indkøbsaftaler.

Indkøbsaftalerne betyder, at de selvejende institutioner alene kan købe standardvarer

Det er blevet fremført, at de statslige indkøbsaftaler betyder, at de selvejende institutioner skal købe standardvarer, som ikke i alle tilfælde matcher de selvejende institutioners behov.

*

Det skal hertil bemærkes, at det er korrekt, at standardisering er et af de midler, der er anvendt i de statslige indkøbsaftaler til at opnå større mængder og lavere priser på indkøbet, jf. også Rigsrevisionens konklusion. Andre løftestænger er koordinering på færre leverandører og forpligtelse af statslige institutioner – dog ikke selvejende institutioner – til at anvende indkøbsaftalerne. Der er dog stadig valgfrihed på de statslige indkøbsaftaler, idet der inden for alle varegrupper kan vælges mellem forskellige typer varer. F.eks. kan der vælges mellem 7 forskellige kuglepennene, 15 typer af hæve-sænke-borde og 18 forskellige PC'er.

Det er blevet fremført, at de enkelte institutioner har særlige institutionspecifikke behov, der ligger udover almindelige forskelle i standardprodukter – som f.eks. en scientific computer. Hertil bemærkes, at såfremt institutionerne har behov for at købe varer, som ikke er funktionelt sammenlignelige med varer på indkøbsaftalerne, så er det fortsat muligt at købe sådanne varer uden for aftalen.

Enkelte sektorer/institutioner køber allerede effektivt ind, hvorfor effektiviseringspotentialet er urealistisk

Det er blevet fremført, at det er urealistisk, at de selvejende institutioner kan spare så meget på indkøb, når mange selvejende institutioner allerede har fokuseret på et effektivt indkøb.

*

Effektiviseringspotentialet er estimeret på baggrund af de selvejende institutioners egne tal. I udmøntningen af indkøbsbesparelserne er der derfor taget højde for, at nogle sektorer har købt mere effektivt ind end andre. Eksempelvis vil sektorer, der har haft et relativt effektivt indkøb få reduceret taxametrene relativt mindre end sektorer, der har købt mindre effektivt ind.

Der er et mindre forbrug hos de selvejende institutioner end Finansministeriet påstår

Det er blevet fremført, at de selvejende institutioner slet ikke har så stort et forbrug på de fire indkøbsområder, som er omfattet af første fase af indkøbsprogrammet, som det hævdes i Deloittes analyse af de selvejende institutioners indkøb.

*

Det er de selvejende institutioners egne tal, der ligger til grund for opgørelsen af effektiviseringspotentialet. Der er opnået en samlet dækningsgrad på 60 pct. (100 pct. for universiteter) gennem interviews og spørgeskemaundersøgelsen. For de selvejende institutioner, der ikke har svaret på spørgeskemaundersøgelsen, er forbruget opregnet vha. antallet af årselever på baggrund af besvarelserne for de samme institutionstyper.

Effektiviseringspotentialet er beregnet på forkerte varer

Det er blevet fremført, at den varekurv, som effektiviseringspotentialet er beregnet på baggrund af, ikke er repræsentativ for de selvejende institutioners indkøb.

*

Hertil skal bemærkes, at de varer, som der adspørges om prispunkter for i Deloitte's analyse, er udvalgt ud fra en grundig gennemgang af det statslige indkøb. De udvalgte varer dækker mellem 60 og 80 pct. af de samlede statslige indkøb i de pågældende indkøbsområder.

Der er endvidere foretaget 5 pilotinterviews i de selvejende institutioner med henblik på at teste spørgeskemaet - herunder de udvalgte varers repræsentativitet for de selvejende institutioner. Disse interviews har ikke givet anledning til ændringer i varekurven. Endvidere er der foretaget 25 dybdegående interviews, som heller ikke har givet anledning til revurdering af valget af varer i varekurven. Det er derfor vurderingen, at de indsamlede prispunkter giver et godt grundlag for vurdering af institutionernes effektiviseringspotentiale.

Det er blevet anført af erhvervsskolerne, at disse primært anvender særlige reklame kuglepenne, som led i branding af skolerne samt fortrykt papir og kun i mindre omfang ringbind og skriveblokke, og at priserne derfor ikke kan sammenlignes med standardvarer.

Hertil bemærkes, at Deloitte har redegjort for, at ingen af de tre erhvervsskoler, der blev gennemført dybdegående interviews med, har anført forhold vedrørende reklamekuglepenne eller fortrykt papir ved gennemgangen af varekurven.

Deloitte har oplyst, at én enkelt af erhvervsskolerne i forbindelse med de gennemførte dybdeinterviews oplyste, at de anvendte relativt mere papir og tonerprodukter i forhold til vægtningen i spørgeskemaer, mens forbruget på ringbind og skriveblokke omvendt var mindre.

Anvendes denne erhvervsskoles vægte i stedet på alle de selvejende institutioner nedjusteres det samlede effektiviseringspotentiale alene med 2 pct. Deloitte har anvendt de alternative vægte som led i følsomhedsberegningerne, og vurderer, at det er med til at understrege, hvor robust resultatet af analysen er.

Endvidere skal det bemærkes, at ud af erhvervsskolernes samlede indkøbsbesparelse på 60 mio. kr., hidrører maksimalt 2 mio. kr. fra skriveredskaber, herunder kuglepenne og maksimalt 4 mio. kr. fra kopi- og printerpapir.